

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 18. februarja 1880.

Obseg: Glas kmeta o žalostnem stanju kmetijstva. — Nakaljevanje jabolčnih in hruševih pešek. — Dobro orodje — velika pomoč kmetijstvu. (Konec.) — Govor poslanca dr. Poklukarja o postavi zemljiškega davka v zbornici poslancev 10. sveč. t. l. — Slovensko slovstvo. — Potovanje po Bosni. (Dalje.) — „Ad Publicanos“. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Glas kmeta o žalostnem stanju kmetijstva.

Kakor prijatelj svojemu dobremu prijatelju rad potoži krivico, ki se mu godi v javnem življenju, tako naj tudi jaz povem nekatere nadloge in krivice, katere se godé nam kmetom.

Da se kmetu godi slaba, to mislim, da mora pripoznati vsak, kdor prav pozná kmetijstvo in njegove razmere. Komaj se kmet rodi, ima uže matiko na rami; on trdo dela od zore do mraka, pa ko leto preteče, mu za njegov trud družega ne ostane, kakor to, da je eno leto stareji. Njemu so vsi elementi sovražni, kajti zdaj mu polje toča pobije, zdaj nastane prevelika suša ali deževje in uniči poljske pridelke; ostra zima mu zamori jesensko setev, v hlevu pa mu živina pogine. Na kratko rečeno: noben stan nima toliko vremenskih sovražnikov kakor stan kmetijski.

Od druge strani mu pa cesarska in deželna gospodarska naklada brezštevilnih davkov, kolikor si jih kdo misliti more. V takih vednih stiskah in nadlogah je pa prisiljen za stvarne potrebe na posodo jemati denarja, od katerega mora visoke obresti odrajtovati. O tem pa uže star pregovor pravi: „kdor je dolžan, je na zdravem bolan“.

Kaj pa potem, če hočejo upniki svoj denar povrnen imeti, vrh tega pa še gospodarska neusmiljeno tirja davke! Kaj hoče revni kmet v takem položaju početi? Denarja nič, tržiti pa tudi ne s čim! Nekoliko časa revež dolgove z ene rame na drugo preklada in poslednjič pride na kant.

Žalostno pa resnično je. Če tako še dalje pojde, bode v malo letih kmetijstvo popolnoma propadlo, da ne bode nobenega svobodnega kmeta, ampak sami sužnji.

Veliko sto let je bil kmet v težke sponi zakovan, da je moral desetino dajati in tlako delati; al zdaj, ko je komaj tega rešen in je nekoliko bolj svoboden postal, uže se mu znova naklada drugo težko breme pretiranih davkov vsake vrste, ki se tako naraščajo, da jih kmet uže več zmagovati ne more. Kaj so pa še druga plačila, ki se nahajajo vsled neugodnih postav, ki so po večem tako osnovane, da merijo le na to, da kmetu praznijo mošnja; tako na pr. postava, ki veli, da vsa privatna pisma za pravne zadeve morajo izdelana biti pri notarjih, in postava za iztirjanje davkov po eksekutorjih.

Še druge postave, ki kmeta težijo in hudo tarejo pa so: postava, po kateri je vsak podvržen vojašk. službi. — nova šolska postava, katera ljudske učitelje odvezuje organistove službe, — postava, da se sme vsak hlapec „na hlače“ ženiti brez občinskega dovoljenja. In tako bi lahko naštel cele litanije takih pogubnih postav, katere je prejšnja liberalna stranka vstvarila kmečkemu stanu na škodo, vzela mu pa je tisto dobro postavo, ki ga varuje odrtije.

Pa morebiti utegne kdo poreči, da je to uže vse res, pa kmet ne zna umno gospodariti, ker se zmerom preveč drži starega kopita, ter se noče nič novega in boljšega poprijeti. A, stoj prijatelj! ta ugovor ne velja v obče. Takih kmetov je le malo, pač pa je veliko takih, o katerih se sme reči, da so na vse strani zvedeni in varčni gospodarji, ki marljivo svoje posestvo obdeljujejo, al vendar pri vsem tem ne morejo naprej.

Če je pa taka, kaj pa je storiti, da se kmetu spet na noge pomaga? Treba je, da visoka vlada svoje oči bolj pozorno obrača na kmečki stan, in da naši domoljubni slovenski državni poslanci krepko delajo na to, da se davki znižajo in pa slabe postave predelajo tako, da bodo vstrezale ljudstvu. Dajte nam dobrih postav in zmernih davkov, in svet bo imel vso drugo podobo.

M. Ilovar.

Gospodarske skušnje.

Nakaljevanje jabolčnih in hruševih pešek.

Približuje se pomlad in ž njo vred tudi setev pešek sadnega drevja. Vsakemu kolikor toliko izurjenemu sadjerejcu je pa gotovo znano, da, ako se jabolčne in hruševe peške suhe sejejo in se tisto spomlad v zemlji dobro ne zmočijo (vlage ne navzamejo) in zmrznejo, je delo toliko kot zastonj, ker peške tisto leto ne zelené in jih potem miši ali pa druge živali požro, ali pa tudi še celó segnijo. Kdor ima toraj kaj takega semena, ali ga naročenega prepozno dobí, ni še nič zamujenega, ker se temu z nakaljenjem lahko pomaga in se zaželeni vspeh doseže.

Nakaljujejo se pa peške tako-le: Suho seme se 24 do 48 ur v vodi namaka; potem se voda odcedi, peške se denejo v majhen žakliček (dobro služi v to kak star, še ne raztrgan žep) in se sè žakličem vred za kak poldrugi decimeter globoko na solčnem kraju (najbolje ob kakem zidu) v rahlo zemljo zakopljejo. Ako seme prestaro ali pa sprideno ni in imajo klice še